

Hoofdstuk 3: Daltononderwijs in de praktijk

Hoe ziet de dagelijkse praktijk van het daltononderwijs op 't Bastion er uit?

In iedere groep is een daltonmap aanwezig met allerlei praktische handreikingen voor de collega's. Maar bijvoorbeeld ook voor invalleerkrachten, zodat zij weten hoe we werken op 't Bastion. In dit hoofdstuk worden verschillende aspecten uit ons daltononderwijs beschreven.

Ieder aspect sluiten we af met een schematische weergave waarin een vertaalslag wordt gemaakt van het beschreven item naar de 6 kernwaarden.

3.1 PEDAGOGISCH KLIMAAT

Een goed pedagogisch klimaat heeft o.a. te maken met basisvoorwaarden. Het kind ontwikkelt zich in een omgeving:

- De emotioneel veilig is
- Waar ruimte is om samen te spelen en samen te werken;
- Waar een goede relatie is tussen kind en leerkracht en tussen kinderen onderling;
- Wanneer deze basisvoorwaarden niet optimaal zijn, kan het kind geremd worden in de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Op 't Bastion werken we op verschillende manieren aan de kwaliteit van het pedagogisch klimaat.

Parapluregels

Door de hele school heen hebben we vier 'Parapluregels'. Regels die voor ons als een 'paraplu' dienen. Een paraplu waaronder we een veilig pedagogisch klimaat willen waarborgen.

De parapluregels zijn te vinden in alle groepen en op het schoolplein. Aan het begin van ieder schooljaar maakt iedere groep vanuit de parapluregels een aantal belangrijke afspraken, passend bij het niveau en de samenstelling van de groep. Deze regels worden door alle kinderen uit die groep ondertekend. Hierdoor gaan kinderen zich betrokken voelen bij de gemaakte afspraken in de groep.

De Gouden Weken

In de eerste weken van het schooljaar staan kennismakingsactiviteiten centraal. Deze zijn bedoeld om elkaar beter te leren kennen én een onderlinge band te bevorderen. Er wordt ook toegewerkt naar een korte presentatie van iedere groep aan alle andere kinderen van de school. Dit kan een liedje, dansje, toneelstukje, uitbeelding etc. zijn. Dit heeft een extra groepsvormende waarde en het biedt de mogelijkheid om elkaar als groepen beter te leren kennen en te waarderen. Door op deze manier te starten wordt er een stevig fundament gelegd voor een goede groepsvorming om de rest van het schooljaar profijt van te hebben.

Taakspel

Vanaf groep 3 werken we met de methode Taakspel. Taakspel is een groepsgerichte aanpak die door positief gestelde regels bijdraagt aan een goed werkklimaat in de groepen. De kinderen stimuleren elkaar om zich aan de regels te houden. Deze manier van werken leert leerkrachten en kinderen om op een respectvolle en positieve manier met elkaar om te gaan.

Leefstijl

In alle groepen wordt wekelijks gewerkt met de methode Leefstijl. De methode dient als een vertrekpunt voor gesprekken en lessen over alledaagse (conflict- en omgangs-) situaties en bijzondere voorvallen die plaats kunnen vinden tussen individuen en groepen. We vinden het als school erg belangrijk dat we onze kinderen een sociaal gezonde leefstijl meegeven. Belangrijk hierbij is om door de hele school 'dezelfde taal te spreken'.

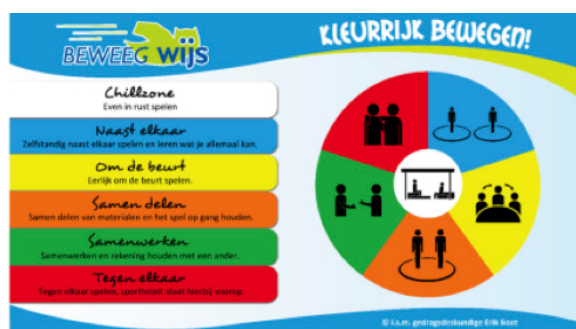
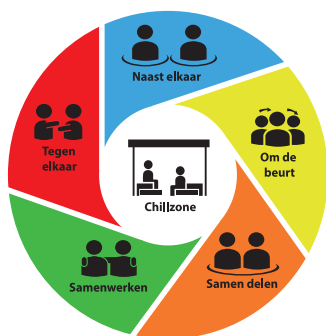
Rots en Water

Rots en Water is een methode die speels en actief wordt ingezet op onze school. Het richt zich op de ontwikkeling van sociale competenties, het voorkomen en aanpakken van pesten, weerbaarheid en sociale- en communicatievaardigheden. Tijdens de lessen leren de kinderen vaardigheden die ze nodig hebben in een steeds snellere, veranderende, multiculturele samenleving. Het leert hen om op een andere manier naar zichzelf en naar anderen te kijken.

BeweegWijs

Onze school heeft een prachtige buitenruimte met belijning. De belijning is gedaan op basis van de principes van BeweegWijs. De speelmethode van BeweegWijs speelt in op belangrijke speelmomenten van kinderen op school, waarin kinderen beter leren samenspelen in een uitdagende en gestructureerde omgeving. Hiervoor heeft BeweegWijs een uniek kleurenconcept ontwikkeld. Bij elke kleurenzone horen specifieke activiteiten die afgestemd zijn op de sociaal emotionele ontwikkeling. Eén keer in de twee weken krijgen de kinderen speelinstructie en spelbegeleiding van onze BeweegWijscoach. De juniorcoaches uit groep 8 worden hierbij betrokken, zodat zij dit een vervolg kunnen geven en kinderen op andere momenten kunnen begeleiden bij het spelen. Bewegen is natuurlijk gezond, maar bovenal leren de kinderen door bewegen veel vaardigheden. Ze gaan beter bewegen, krijgen meer zelfvertrouwen, leren beter te spelen (alleen, naast/met of tegen elkaar). BeweegWijs zorgt ervoor dat bewegen en spelen een kwaliteit impuls krijgt. We merken dat onze kinderen meer en gevarieerd bewegen.

In het zonnetje

We vinden het belangrijk om kinderen op een positieve manier centraal te stellen binnen de groep. Expliciet aandacht voor dat ene kind, dat doen we door hem/haar 'in het zonnetje' te zetten. Het is een hulpmiddel om de sociale en emotionele ontwikkeling van het kind te stimuleren. Het is tegelijkertijd een visuele beloning. We merken dat de samenhang en het groepsgevoel in de klas ten goede komt.

De kinderen leren:

- positief naar elkaar te kijken
- positief gedrag te benoemen in de vorm van een compliment
- dat ze de moeite waard zijn (zelfbeeld / zelfvertrouwen)
- trots te zijn op alles wat ze al kunnen en goed doen (competentiegevoel)

Deze terugkerende activiteit wordt op de volgende manier ingevuld in de verschillende groepen:

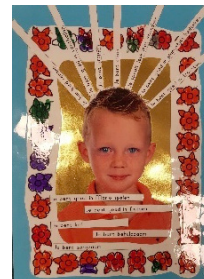
Groep 1 en 2: Verenhoed

In groep 1 en 2 wordt de verenhoed geïntroduceerd. Het kind dat centraal staat mag op de stoel van de juf gaan zitten. Samen zeggen ze het versje: "Wie is die kanjer?" op. Vervolgens geven de kinderen om de beurt of in tweetallen een compliment. De leerkracht schrijft de complimenten op een gekleurde kaart met een afbeelding van een verenhoed. Deze kaart gaat vervolgens mee naar huis.

Groep 3: De gouden lijst

De gouden lijst staat in groep 3 centraal. De gouden lijst komt aan het begin van de week in de klas te hangen met daarin de vergrootte pasfoto van een kind. Gedurende de week worden er complimenten genoemd. Deze worden in de goudenlijst geplakt, de lijst krijgt een mooie plek in de klas.

Groep 4: Het zonnetje van de week

Aan het begin van de week wordt het nieuwe zonnetje van de week bekend gemaakt. Alle klasgenoten bedenken complimenten voor 'het zonnetje van de week'. Deze worden in het complimenten boekje geschreven en vervolgens voorgelezen. 'Het zonnetje van de week' kiest acht complimenten uit die in de zon komen te staan. De zon wordt gelamineerd en vervolgens zichtbaar opgehangen.

Groep 5: De ster van de dag

Ieder kind is een keer 'de ster van de dag'. Dit kind mag die dag vijf spullen van thuis meenemen, waarover hij/zij iets wil vertellen. Dit mogen ook foto's of (korte) filmpjes zijn.

De spullen blijven die dag op school. Op een formulier schrijven ze welke spullen ze hebben meegenomen en dit komt in een gezamenlijke map. Na het laten zien van de spullen, schrijft ieder kind een compliment op voor 'de ster van de dag'. Deze complimenten worden op een ster geschreven met een foto van het kind in het midden. Deze complimentenster gaat mee naar huis.

Groep 6: De toffe peer

Iedereen is een keer 'de toffe peer' van groep 6. Het kind dat 'de toffe peer' is, maakt foto's, een PowerPoint of neemt spulletjes mee en mag hier wat over vertellen. Daarna gaat 'de toffe peer' op de gang zitten, om het blad te voorzien van pasfoto en te versieren. De klasgenoten noteren op dat moment in hun eigen 'toffe peer boekje' complimenten over het kind. Na afloop worden de complimenten verzameld en voorgelezen aan de toffe peer. Hij/zij mag dan twaalf complimenten uitkiezen die door de leerkracht genoteerd worden op het blad van de toffe peer. Het blad wordt vervolgens opgehangen in de klas.

Groep 7 / 8: In de spotlights

Alle kinderen komen in groep 7 en 8 een keer 'in de spotlights'. Twee kinderen kiezen, met behulp van de kinderkwaliteitenkaartjes, mooie eigenschappen van het kind dat die week in de spotlights staat. Vervolgens worden de kwaliteiten in de klas benoemd en worden de passende kwaliteitskaartjes worden gekopieerd. Het desbetreffende kind hangt die week, op de deur, 'in de spotlight'.

3.2 PLANNEN

Bij het plannen van gewone dagelijkse bezigheden komen enorm veel verschillende vaardigheden. De kinderen werken het eerste deel van groep 3 met het planbord dat ze al kennen van vorig schooljaar, dit om de overgang van groep 2 naar groep 3 te verkleinen. Later dit schooljaar wordt er gepland op een taakblad. Deze sluit weer aan bij groep 4.

Groep 1 en 2

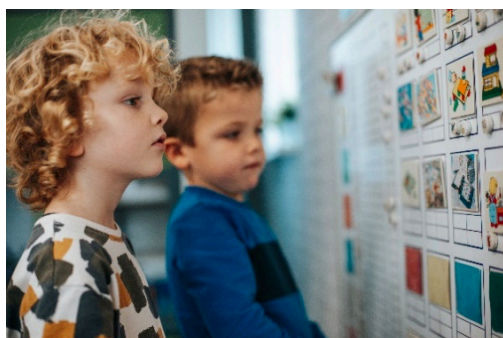
De dagkleuren helpen de kinderen bij het maken van een planning. Op het planbord geven de kinderen met een magneet in de kleur van de dag aan welke taak zij gaan maken/doen. Met een zwarte magneet wordt aangegeven dat de taak klaar is. Kleuters plannen per werkmoment. Wanneer een kleuter wil en hieraan toe is kan er vooruit gepland worden.

Groep 3

De kinderen werken het eerste deel van groep 3 met het planbord dat ze al kennen van vorig schooljaar, dit om de overgang van groep 2 naar groep 3 te verkleinen. Later dit schooljaar wordt er gepland op een taakblad. Deze sluit weer aan bij groep 4.

Groep 4 t/m 8

De kinderen plannen voor een week de taken op hun taakblad. Vanaf groep 4 staat het weekrooster op het taakblad, hierdoor leren kinderen om tijdens het plannen rekening te houden met de instructiemomenten. De kinderen plannen hun taak door het nummer van de taak in het weekrooster op het taakblad te zetten. Als kinderen een geplande taak af hebben, mogen ze verder werken en aan een volgende taak beginnen. De voortgang is voor de kinderen op het taakblad goed te overzien. De kinderen hebben de mogelijkheid om een extra inhaalmoment te plannen, als ze de geplande taak niet af hebben.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen planning.
Zelfstandigheid	Zelfstandig administreren.
Samenwerken	De samenwerkingsopdrachten worden in overleg met het maatje ingepland.
Effectiviteit	Kinderen worden meer eigenaar van hun eigen leerproces. De kinderen zien hoe effectief zij zelf werken. Dankzij de administratie op het taakblad kan de leerkracht inspelen op de effectiviteit die door de kinderen tentoon wordt gespreid.
Reflectie	De kinderen denken vooraf na over de hoeveelheid werk van een bepaalde taak en kunnen tijdens of naderhand nagaan of zij deze tijd juist hadden ingeschat.
Borging	De betekenis en werkwijze staat in dit daltonboek en de checklist.

3.3 DAGRITME

Een duidelijke structuur en ordening aanbrengen in alles wat we doen op school, vinden we erg belangrijk. Naast het gebruik van de dagkleuren zorgen we middels een vast dagritme voor een zichtbare en herkenbare planning.

Groep 1 en 2

Een hulpmiddel om de dagindeling in de kleutergroepen zichtbaar te maken en te ordenen zijn de dagritmekaarten. Deze worden elke ochtend met de kinderen besproken.

Groep 3 t/m 6

Net als bij de kleutergroepen wordt het dagritme ook voor de kinderen van groep 3 t/m 6 zichtbaar gemaakt. Op het whiteboard, naast het digibord, wordt de planning van de dag genoteerd. De vaste instructiemomenten en een aantal gezamenlijke activiteiten worden aangegeven. De rest van de tijd kunnen de kinderen aan hun taken werken.

Groep 7 en 8

In groep 7 en 8 kunnen de kinderen het dagritme vinden op hun taakblad. In groep 7 wordt dit taakblad ook op A3 uitgeprint en op het whiteboard gehangen, als overgang van groep 6 naar groep 7.

Daltonaspecten:

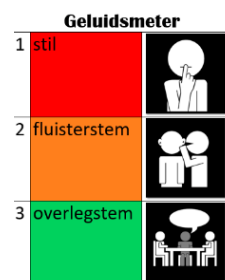
Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen voelen zich medeverantwoordelijk voor het verloop van de dag. Het stimuleert het tijds- en taakbesef.
Zelfstandigheid	De dagritmekaarten en de dagplanning zijn een hulpmiddel voor het leren plannen.
Samenwerken	Ook bij het samen plannen van samenwerkingsopdrachten is het rooster een fijn hulpmiddel.
Effectiviteit	Door het zichtbaar maken van het dagritme zijn de kinderen beter in staat hun activiteiten te plannen. Tevens weten de kinderen wat hen gedurende de dag te wachten staat. Dit voorkomt vragen over het ritme van de dag of welke vervolgv activiteit kan worden gekozen, waardoor de effectiviteit van het onderwijs wordt vergroot.
Reflectie	Het zichtbaar maken van het dagritme is een hulpmiddel bij de reflectiemomenten.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de dalton-checklist.

3.4 SYMBOLEN

Op verschillende plaatsen in de school worden symbolen en pictogrammen gebruikt. Op deze manier zijn veel afspraken en richtlijnen in één oogopslag duidelijk. Door deze symbolen consequent door te voeren in de groepen wordt structuur en een doorgaande lijn geboden.

Geluidsmeter

In de groepen 1 t/m 6 wordt gewerkt met de geluidsmeter. De geluidsmeter geeft tijdens de les het gewenste volume aan binnen de groep. In groep 7 en 8 wordt de geluidsmeter indien nodig gebruikt.

Het blokje

Het blokje wordt vanaf groep 3 gebruikt als de kinderen aan het werk zijn.

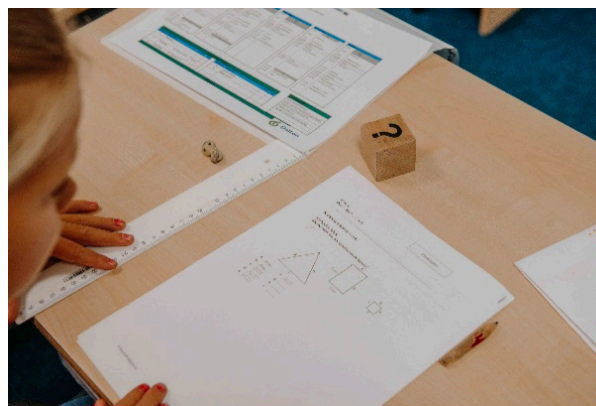
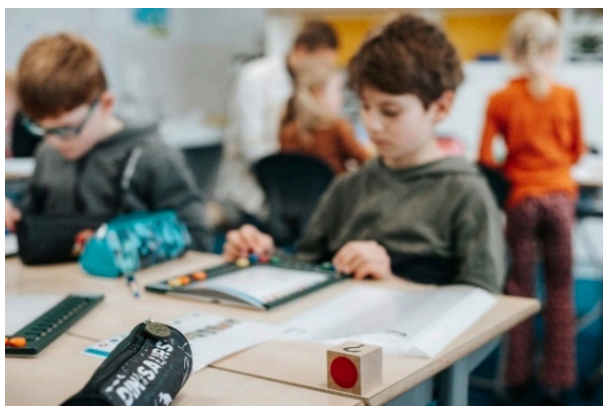
Het blokje is een hulpmiddel om o.a. de zelfstandigheid en het omgaan met uitgestelde aandacht te bevorderen.

Het blokje heeft een rode, een groene kant en een kant met een vraagteken. De gewenste kant wordt door het kind boven gelegd.

Betekenis van de verschillende kanten:

Rood	Je bent aan het werk en wil niet gestoord worden.
Groen	Je bent aan het werk en je wilt een ander helpen, als dat nodig is.
?	Je hebt een vraag voor de leerkracht en je werkt ondertussen verder.

Symbolen voor uitgestelde aandacht

Met uitgestelde aandacht bedoelen we een periode dat de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen en problemen van kinderen. Op deze manier leren de kinderen zelfstandig oplossingen te zoeken en maken ze gebruik van elkaars kennis en oplossingsmethoden. De leerkracht heeft tijd voor individuele kinderen of groepjes.

We maken de periode van uitgestelde aandacht voor de kinderen inzichtelijk en herkenbaar op de volgende manieren:

Groep 1 en 2

Er wordt tijdens het zelfstandig werken gebruik gemaakt van de groepsknuffel.

Deze knuffel wordt op de stoel van de leerkracht gezet, zodat de kinderen kunnen zien dat er zelfstandig gewerkt moet worden.

Groep 3 t/m 8

Vanaf groep 3 geeft de achtergrondkleur bij het reflectieschema van taakwerk op het digibord informatie of er sprake is van uitgestelde aandacht:

Groene achtergrond:

De leerkracht loopt hulprondes en helpt kinderen die het blokje op een vraagteken hebben staan.

Rode achtergrond:

De leerkracht is voor een (langere) tijd niet beschikbaar, bijv. omdat hij/zij kinderen aan het helpen is in een instructiegroepje.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen voelen zich medeverantwoordelijk voor het verloop van de dag. Het stimuleert het tijds- en taakbesef.
Zelfstandigheid	De dagritmekaarten en de dagplanning zijn een hulpmiddel voor het leren plannen.
Samenwerken	Ook bij het samen plannen van samenwerkingsopdrachten is het rooster een fijn hulpmiddel.
Effectiviteit	Door het zichtbaar maken van het dagritme zijn de kinderen beter in staat hun activiteiten te plannen. Tevens weten de kinderen wat hen gedurende de dag te wachten staat. Dit voorkomt vragen over het ritme van de dag of welke vervolgactiviteit kan worden gekozen, waardoor de effectiviteit van het onderwijs wordt vergroot.
Reflectie	Het zichtbaar maken van het dagritme is een hulpmiddel bij de reflectiemomenten.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de dalton-checklist.

3.5 WERKPLEKKEN

Groep 1 en 2

In de kleutergroepen is het werken in steeds verschillende hoeken vanzelfsprekend. Er zijn hoeken ingericht in het lokaal, op het werkplein spelen en werken de kinderen in de bouwhoek of themahoek.

Groep 3 t/m 8

In de klas

De kinderen hebben in de klas een vaste plek. Wanneer de instructie gegeven wordt, is er sprake van een frontale opstelling, zodat de kinderen de instructie optimaal meekrijgen.

Tijdens het samenwerken mogen de kinderen van plek wisselen en is er de mogelijkheid er om op een andere plek te gaan zitten. Bij het wisselen van plaats nemen de kinderen hun werk en overige materialen mee. Als de kinderen in de klas stil willen werken, mogen ze gebruik maken van de gehoorbeschermers die in de klas liggen.

Buiten het lokaal

Er wordt buiten het lokaal veel gebruik gemaakt van de werkplekken in de gang en op het werkplein. Op deze werkplekken kan samen overlegd en gewerkt worden. De onderstaande afspraken gelden op deze plekken. Deze afspraken zorgen voor duidelijkheid en een rustige werkomgeving, zodat iedereen fijn kan werken.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen planning.
Zelfstandigheid	Zelfstandig administreren.
Samenwerken	De samenwerkingsopdrachten worden in overleg met het maatje ingepland.
Effectiviteit	Kinderen worden meer eigenaar van hun eigen leerproces. De kinderen zien hoe effectief zij zelf werken. Dankzij de administratie op het taakblad kan de leerkracht inspelen op de effectiviteit die door de kinderen tentoon wordt gespreid.
Reflectie	De kinderen denken vooraf na over de hoeveelheid werk van een bepaalde taak en kunnen tijdens of naderhand nagaan of zij deze tijd juist hadden ingeschat.
Borging	De betekenis en werkwijze staat in dit daltonboek en de checklist.

3.6 SAMENWERKEN

Wij vinden het van grote pedagogische waarde dat kinderen sociale vaardigheden opdoen en leren om samen te werken. Samen ontdekken, samen overleggen, samen afspraken maken, samen genieten, samen delen en elkaar ontmoeten: de basis om later in een complexe samenleving rekening met elkaar te kunnen houden en samen te kunnen profiteren van elkaars specifieke kennis en kunde.

Dagelijks werken kinderen samen. Soms op eigen initiatief en soms op initiatief van de leerkracht. We willen dat onze kinderen het vanzelfsprekend vinden dat je samenwerkt, samen oplossingen zoekt en dat je elkaar helpt. Het is heel normaal dat je elkaar om hulp vraagt. Tijdens het zelfstandig werken zal de leerkracht zich terughoudend opstellen t.o.v. de gebeurtenissen in de groep. Ook probleempjes in de sociale sfeer moeten de kinderen in eerste instantie zelfstandig proberen op te lossen.

Er wordt o.a. samengewerkt tijdens:

- Taakwerk (zie maatjes).
- Bepaalde instructie-, verwerkings- en evaluatiemomenten.
- Reflectie (op het taakblad).
- Tutorlezen. Waarbij een kind uit de bovenbouw leest met een kind uit de onderbouw.
- Prentenboeklezen. Een kind uit groep 6 leest één keer in de maand een kleuter voor.
- De groepsdoorbrekende creaworkshops. De kinderen helpen elkaar en bij een groepsopdracht wordt er samengewerkt. De onderbouw doet dit op dinsdagmiddag en de bovenbouw op vrijdagmiddag.
- Keuzewerk. De kinderen hebben de mogelijkheid om samen met een klasgenoot te werken aan een zelfbedachte (leer)opdracht.
- Bewegingsonderwijs en BeweegWijs. Er wordt gezocht naar werkvormen waarbij samenwerking nodig is. Veel sport- en spelvormen zijn hiervoor geschikt. Maar ook het samen klaarzetten van materialen en het elkaar hulp bieden zijn momenten waarop samengewerkt wordt. Tevens gaan we een paar keer per jaar met een andere groep samen gymmen.
- Activiteiten: jaarlijks wordt bewust gezocht naar groepsdoorbrekend samenwerken. Denk hierbij aan een pietenmiddag, het letterfeest en vieringen.

Samenwerkingsvormen

In elke groep worden structureel 2 nieuwe samenwerkingsvormen aangeboden. Deze staan met een rood kruisje aangegeven in het schema met werkvormen (zie daltonmap).

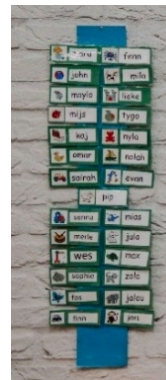
- De zwarte kruisjes geven aan dat die werkvormen in een voorgaande groep al aangeboden zijn en de kinderen deze dus kennen.
- We hanteren de benamingen die in het schema genoemd worden.
- De kaarten met daarop de samenwerkingsvormen kunnen worden opgehangen in de klas, wanneer deze worden aangeboden.
- Samenwerkingsvormen zijn onderdeel van onze manier van werken.
- De werkvorm is niet een doel op zich, maar een middel.
- De T- kaart is een middel om afspraken/doelen vast te leggen.

Maatjes

Naast het samenwerken met zelfgekozen maatjes tijdens keuzewerk, vrije momenten en tussendoor. We werken tijdens taakwerk met maatjes die de leerkracht koppelt. Ons streven is om alle kinderen met elkaar te laten werken, zodat ze elkaar beter leren kennen. De kinderen zijn voor een paar weken elkaars maatje. In elke groep hangt een overzicht met daarop de namen van de maatjes.

Groep 1 t/m 3

Elk kind heeft een maatje waarmee regelmatig aan opdrachten wordt gewerkt of waarmee samen wordt overlegd. De kinderen vragen eerst hun 'maatje' om hulp voordat ze hulp aan de leerkracht vragen. In groep 3 wordt er ook gewerkt met een schouder maatje.

Groep 4 t/m 8

Maatjes maken het taakwerk waarbij op het taakblad ☺☺ staat samen. Wanneer er niets is ingevuld, mogen de kinderen, in overleg met hun maatje, kiezen of deze taak samen of alleen gemaakt wordt. Er zijn soms ook taken die alleen gemaakt worden, hier staat ☺ achter. De kinderen zijn twee weken elkaars maatje.

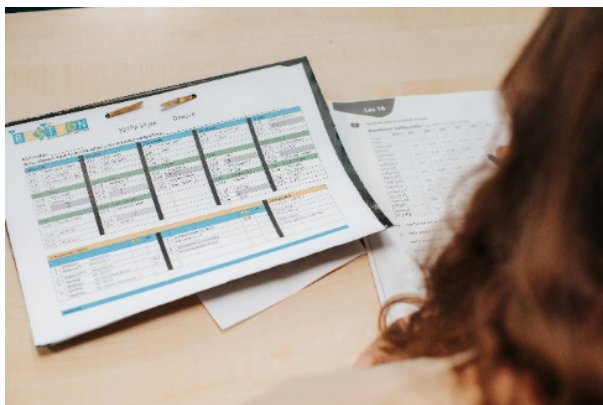
Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De vrijheid om bepaalde taken samen of alleen te maken. De verantwoordelijkheid dat de samenwerking goed verloopt.
Zelfstandigheid	De zelfstandig is hierbij dat je ervoor zorgt dat je samen goed aan je taak werkt.
Samenwerken	Bij het samenwerken zorgen dat het proces goed verloopt en dat je elkaar helpt daar waar nodig is.
Effectiviteit	Samen weet je meer dan alleen en breng je elkaar op een hoger plan. Hierdoor kan je meer van elkaar leren.
Reflectie	Het samenwerken wordt gereflecteerd.
Borging	De gemaakte afspraken zijn zichtbaar in de groep. De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de daltonchecklist.

3.7 TAAKBLAD

Lay-out

In de lay-out van de taakbladen is een doorgaande lijn waar te nemen. We onderscheiden 2 lay-outs, namelijk het taakblad van midden groep 3 en die van groep 4 t/m groep 8. Op het taakblad staat aangegeven wanneer er extra instructie gegeven wordt en welke taken er in dat geval komen te vervallen.

Op ieder taakblad staat:

- Het logo van de school, de groep en datum.
- De naam het maatje.
- Het doel van de week. Deze wordt in geregeld gezamenlijk met de kinderen opgesteld.
- Een (actueel) plaatje, dat elke week wisselt.
- Het rooster (vanaf groep 4).
- De taken die ingepland moeten worden.
- Of taken alleen of met het maatje gedaan worden.
- Het uitloopwerk.
- Reflectie op de achterkant.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De vrijheid om de taken zelf in te plannen. De verantwoordelijkheid om de taken goed te maken en de taken af te krijgen aan het eind van de week.
Zelfstandigheid	Zelfstandig administreren. De opdrachten in tweetallen of alleen zelfstandig uitvoeren.
Samenwerken	Onderlinge hulp en maatjes werk.
Effectiviteit	Effectiviteit voor de kinderen omdat ze zelf overzicht hebben over hun taken en zelfstandig verder kunnen werken. Effectiviteit voor de leerkracht, omdat zij groepjes kinderen aandacht kunnen geven op het moment dat kinderen zelfstandig aan het werk zijn.
Reflectie	Op het taakblad wordt gelegenheid geboden tot evaluatie en reflectie en tevens vindt reflectie elke dag mondeling plaats.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de dalton-checklist.

Toelichting taakblad

Groep 3

De voorkant

Naam: _____

Doel van de week: aan het einde van de week hebben we iemand een compliment gegeven.

De leerkracht of het kind noteert hier elke week een positief geformuleerd doel.

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
☐	☐	☐	☐	☐
tutoriseren/lezen	tutoriseren/lezen		tutoriseren/lezen	tutoriseren/lezen

De kinderen plannen in deze vakken hun taken in.

De kinderen noteren tijdens het inplannen deze cijfers in de vakken bij de dagen

In dit vak zijn o.a. de taken te vinden, die in de vakken ingepland worden.

	1	2	3	4
	blink tekening	vandaag	veilig gespeeld	tekenen
	1/2 juf ☺	1/2 juf ☺	1/2 ik ☺☺	1/2 ik ☺
Af:	☹☹☹	☹☹☹	☹☹☹	☹☹☹
Af:	☹☹☹	☹☹☹	☹☹☹	☹☹☹

uitloopwerk:
lezen in je leesboek
computer ZOEEM
werkboekje leren
tekenen in je teken schrift
spelletje uit de rode kast

Dit zijn activiteiten die de kinderen mogen doen als ze klaar zijn met het taakwerk.

De kinderen zien hier of ze een taak alleen (☺) of samen (☺☺) moeten doen.

De kinderen kruisen hier de taken af die gemaakt en nagekeken zijn. Ook vullen ze in hoe de taak gemaakt is: is het kind tevreden, neutraal of minder tevreden over zijn/haar werk.

Dit plaatje verandert elke week. Indien mogelijk wordt er ingespeeld op de actualiteit.

Toelichting taakblad
Groep 3

De achterkant

Reflexie
Lukte het je om je aan het doel van de week te houden? 😊 😐 😞
Wie heb jij een compliment gegeven?
Welk compliment heb jij gegeven?

De kinderen vullen de reflectievragen in.
De vragen kunnen per week en per groep verschillen.

De leerkracht of het kind noteert hier elke week een positief geformuleerde afspraak.

De leerkracht koppelt elke twee weken twee kinderen aan elkaar, die elkaars maatjes zijn. De maatjes werken samen aan de samenwerktaak. De kinderen noteren hier wie hun maatje is.

In dit vak zijn o.a. de taken te vinden die in de gearceerde vakken ingepland moeten worden.

De kinderen noteren tijdens het inplannen deze cijfers in de arceerde vakken van het rooster.

De differentiatie wordt vanaf groep 5 op het taakblad aangegeven.

Toelichting taakblad

Groep 4 t/m 8

De voorkant

Op het taakblad wordt het programma voor de hele week aangegeven. De kinderen kunnen met het plannen rekening houden wanneer de uitleg gegeven wordt. Tevens is het overzichtelijk en biedt het duidelijkheid.

1 t/m 5 nov

Groep 7

Welke afspraak maak ik voor mezelf om beter te kunnen werken/leren: _____

Mijn maatje: _____

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
8.30 Taakblad/verhalen 8.50 Rekenen 2.3.1 9.20 WIC computer 9.45 E&O 10.15 Spelling 2.4.1 10.45 Lezen, boek 11.15 11.45 12.30 Techniek 13.00 13.30 13.45	8.30 Lezen (race) 9.10 Rekenen 2.3.2 9.45 E&O 10.15 Pauze 10.45 Spelling 2.4.2 11.15 11.45 12.30 Begrijpend leren 13.00 Spreekbeurt Koning O 13.30 14.00 Bink	8.30 Lezen, boek 9.10 Rekenen 2.3.3 9.45 E&O 10.15 Pauze 10.45 Spelling 2.4.3 11.15 11.45 12.00 Kattje opruimen 12.30 13.00 13.30 14.00	8.30 Lezen, boek 8.50 Gym 10.15 E&O 10.45 Rekenen 2.3.4 11.15 11.45 12.30 13.00 13.30 14.00 Bink	8.30 STRAAL PC 9.30 Rekenen 2.3.5 9.45 E&O 10.15 Pauze 10.45 Spelling 2.4.4 11.15 11.45 12.30 13.00 13.30

NIERST
WILLEN ALLE
BLAADIES
OP
EEN
BERG
VALLEN
Locye
AUB

Dit plaatje verandert elke week. Indien mogelijk wordt er ingespeeld op de actualiteit.

De kinderen plannen in de gearceerde vakken hun taken in. Er wordt hierbij rekening gehouden met de aangegeven taakwerktijd.

In te plannen taken:	AF?	AF?	Uitloopwerk
1 Rekenen* 1 Rekenen** 2 Spelling* 3 Spelling*			
4 Taal werkbld 3 5 Info-werkbld les 9 6 Computer STRAAL/taal (50 min) 7 Taal woordenschat les 1-5 leren 8 Spelling* 9 Spelling*			

De kinderen zien hier of ze een taak alleen (☹) of samen (😊😊) moeten doen. Wanneer er niets is ingevuld mogen de kinderen, in overleg met hun maatje, kiezen of ze deze taak samen of alleen willen maken.

De kinderen kruisen hier de taken af die gemaakt en nagekeken zijn.

Dit zijn activiteiten die de kinderen mogen doen als ze klaar zijn met het taakwerk.

De achterkant

Reflectie

Heb je al je taken af kunnen krijgen, waarom wel/niet?

Welk cijfer geef jij jezelf voor je werkhouding?

Heb je deze week iemand kunnen helpen? Ja/Nee
Zo ja, waarmee?

Wat wil je de juf/meester nog vertellen:

De vragen verschillen per week en per groep. Deze reflectievragen vullen de kinderen in. Er kan tijdens het reflecteren ook gebruik gemaakt worden van diverse samenwerkingsvormen.

3.8 CORRECTIE

Zelfcorrectie

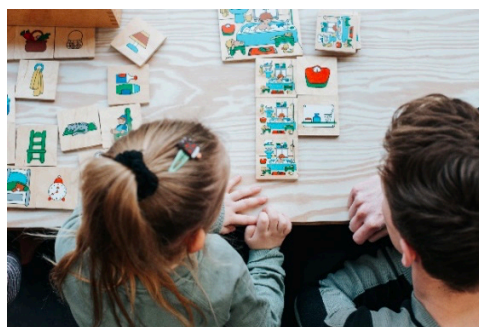
Wij hechten grote waarde aan het zelf corrigeren van het werk door de kinderen. Het kind krijgt door zelfcorrectie meteen feedback op zijn werk en zal zich bij een fout eerder afvragen hoe deze fout ontstond. Het geeft de kinderen beter inzicht in wat ze kunnen en bij welke zaken ze hulp moeten vragen van de leerkracht.

Groep 1 en 2

In de kleutergroep is veel materiaal voorhanden dat zelfcorrigerend is. Daarnaast leren we om kritisch naar de eigen resultaten te kijken. Wat gaat goed, wat en hoe zou beter/anders kunnen?

Groep 3 t/m 8

In de loop van groep 3 mogen de kinderen bepaalde opdrachten zelf gaan corrigeren. Met name de oefendicties en rekenopdrachten lenen zich daar voor. Naarmate de kinderen ouder worden is er steeds meer mogelijk. In de hogere groepen wordt dit geleidelijk uitgebreid. Het streven is, om de kinderen zo veel als mogelijk en zo veel als zij aankunnen, zelf te laten corrigeren.

Afspraken:

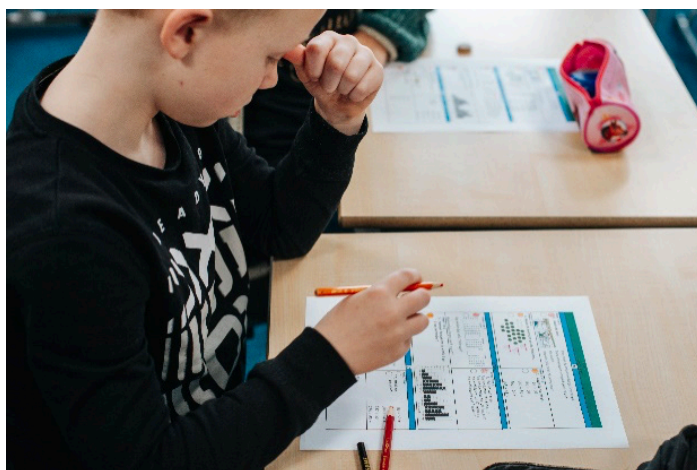
- Toetsen worden door de leerkracht nagekeken.
- Regelmatig corrigeert de leerkracht het werk van alle kinderen om goed de vorderingen te kunnen bepalen.
- De leerkracht neemt steekproeven om te kijken of het corrigeren goed is gebeurd.
- Ook hier kan "op maat" worden gewerkt. Het ene kind geeft er blijk van al heel zelfstandig en goed te kunnen nakijken, terwijl de ander meer moet worden ondersteund en bij de hand genomen.
- Andere correctievormen kunnen worden gebruikt, zoals nakijken in tweetallen, leerkracht en kind kijken ieder de helft na, klassikale correctie e.d.
- De leerkracht is zich bewust dat hij/zij kinderen moet leren een houding aan te laten nemen dat je fouten mag maken, omdat het nog een oefenperiode is en het gaat er om uiteindelijk het vastgestelde doel te halen.
- De kinderen kunnen gebruik maken van de extra instructiebak als ze zien dat er te veel fouten in het werk zit. Ze krijgen dan extra hulp van de leerkracht.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid nemen voor de eigen manier van corrigeren. Hulp/uitleg vragen als je merkt dat er veel fouten zijn gemaakt.
Zelfstandigheid	Zelfstandig nakijken.
Samenwerken	In de varianten waarbij je elkaar of samen corrigeert.
Effectiviteit	Wanneer de kinderen hun eigen werk corrigeren wordt er een extra leermoment gecreëerd, waardoor de effectiviteit zal toenemen.
Reflectie	Zelfcorrectie is een vorm van reflectie.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek.

3.9 REFLECTIE

Reflecteren is nadenken over wat je denkt, voelt, wilt en doet. Hier wordt op verschillende manieren aandacht aan besteed. Reflectie vindt plaats op ingeplande reflectiemomenten, zoals de reflectie op het gemaakte werk of de afspraak van de week en m.b.v. het reflectieschema welke dagelijks vanaf groep drie op het digibord wordt geprojecteerd. A.d.h.v. verschillende reflectiepunten kan voor, tijdens en na afloop van een les gereflecteerd worden. Naast de geplande reflectiemomenten proberen we reflectie in te zetten tijdens 'gouden momenten' die zich voordoen. Reflectie wordt dan bewust ingezet als een doelgerichte activiteit voor verandering van en inzicht in eigen gedrag of attitude en dus voor het leren en ontwikkeling. We zijn er ons van bewust dat reflecteren niet vanzelf gaat. We besteden daarom aandacht aan het aanleren van reflectievaardigheden, maar ook modeleren hoe je bijvoorbeeld een plan kan maken of achteraf op het leerproces kan terugblikken. Om tot een duidelijke opbouw te komen heeft ons team een leerlijn reflectie gemaakt. Door te reflecteren ervaren de kinderen meer grip op hun eigen leerproces en kunnen ze meer eigenaarschap ontwikkelen.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen nemen de verantwoordelijkheid om tijdens de reflectiemomenten actief deel te nemen. Op die manier worden de kinderen onderdeel van hun eigen leerproces.
Zelfstandigheid	De kinderen denken zelfstandig na over de reflectievragen en leren dat te koppelen aan persoonlijke doelen.
Samenwerken	Tijdens reflectiemomenten waarbij gebruik wordt gemaakt van een werkvorm moeten de kinderen samen in gesprek gaan over hun leerproces.
Effectiviteit	Kinderen zien hoe effectief zij zelf werken en waar nog doelen te behalen zijn. Het nadenken over wat je doet is heel effectief voor kinderen.
Reflectie	Reflecteren helpt nadenken over wat je denkt, voelt, wilt en doet. Het zorgt voor verandering van en inzicht in eigen gedrag of attitude en dus voor het leren en ontwikkeling.
Borging	De betekenis en werkwijze staat in dit daltonboek en onze checklist. De reflectie ideeën zijn te vinden in de daltonmap.

3.10 KEUZEWERK

Om kinderen ruimte te geven voor hun eigen ideeën, plannen, creativiteit en leerstijl, werken we met keuzewerk. Het eigenaarschap van de kinderen wordt hierbij vergroot.

In de onderbouw biedt een picto op het planbord ruimte voor eigen keuzes. In de midden- en bovenbouw is keuzewerk ingeroosterd. Kinderen kiezen zelf een onderwerp uit waar ze meer van willen weten.

Het werken met keuzewerk vraagt om een bepaalde structuur. Daarom wordt de werkwijze met daarin de verwachtingen en succescriteria besproken met de kinderen. Tevens wordt er gebruik gemaakt van een stappenplan, die de kinderen voorafgaand invullen.

Het is leuk om de kinderen gemotiveerd bezig te zien met hun keuzewerk.

Groep 1 t/m 3

- In de onderbouw werken de kinderen binnen het thema met keuzewerk.
- Het is een zelfgekozen leeractiviteit binnen het thema.
- De leerkracht geeft expliciete instructie op het in te vullen stappenplan. Dit kan individueel of klassikaal zijn.
- De leerkracht geeft succescriteria waar het keuzewerk aan moet voldoen.

Groep 4 t/m 8

Afspraken

De kinderen moeten van keuzewerk iets van leren.

- Het is voor alle kinderen verplicht.
- Is ander werk dan uitloopwerk.
- Vanaf (halverwege) groep 4 is een half uur per week per kind beschikbaar en is er een moment ingeroosterd.
- De kinderen komen zelf met de ideeën en kiezen in overleg met de leerkracht hun eigen leeractiviteit.
- De kinderen vullen bij elk nieuw keuzewerk het stappenplan in. Dit stappenplan stelt eisen waaraan het keuzewerk moet voldoen en werkt tevens als leidraad.
- De kinderen krijgen ook expliciete instructie op de te nemen stappen om het product te maken. Bijvoorbeeld; hoe maak je een PowerPoint/ muurkrant/ lapbook e.d.
- Als het keuzewerk is afgerond hebben de kinderen de gelegenheid om hun keuze werk te presenteren.

Mogelijkheid tot themagericht keuzewerk

De leerkracht geeft tijdens de themagerichte periode aan waar het keuzewerk van alle kinderen uit de klas over moet gaan. Dit kan aansluiten bij een onderwerp dat speelt of dat wordt behandeld in de methode.

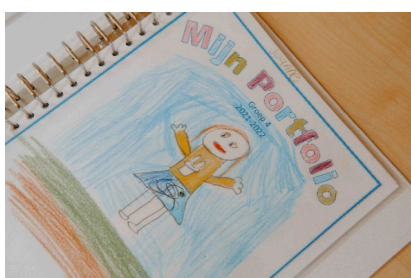
Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen hebben de vrijheid om zelf te kiezen wat ze willen leren. Hun keuze moeten ze ook waarmaken. Ze zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. In de groepen geldt dat kinderen de vrijheid hebben wat en hoe ze het maken.
Zelfstandigheid	Het maken van de keuze wordt zelfstandig gemaakt, zonder dat de leerkracht zich daarin mengt. Ook de uitvoering gebeurt zelfstandig. Op verzoek van het kind zal de leerkracht helpen en suggesties geven.
Samenwerken	Kinderen mogen met keuzewerk samen met een klasgenoot werken aan de zelfbedachte leeractiviteit.
Effectiviteit	Door eigen keus en eigen verantwoordelijkheid zal de effectiviteit van de activiteit worden verhoogd.
Reflectie	Voor, tijdens, maar sowieso na elk keuzemoment wordt er gereflecteerd op de activiteit (kwantiteit en kwaliteit). Als de leeractiviteit is afgerond wordt het reflectiegedeelte van het stappenplan ingevuld en tevens wordt er een presentatie gegeven waarop ook gereflecteerd wordt.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek, de daltonchecklist en zie je terug in het stappenplan van keuzewerk.

3.11 PORTFOLIO

Ieder kind heeft een eigen portfolio, dit is een zorgvuldig samengestelde verzameling werk dat geselecteerd wordt door het kind. De kinderen kiezen iets waar ze trots op zijn en dit werk (of een foto hiervan) wordt in de map gedaan. De kinderen verantwoorden waarom ze voor een bepaald werkje hebben gekozen in hun portfolio en vullen een blad hierover in.

Tevens schalen de kinderen vanaf groep 3 zichzelf in en stellen ze doelen op sociaal emotioneel gebied/vaardigheden en/ of leerresultaten. Dit gebeurt een aantal keer per jaar. Daarnaast geven de kinderen aan of hun persoonlijke leerdoel behaald is en voegen ze een bewijsstuk toe. Deze bladen en de 'trots op werkjes' vormen samen het portfolio. Deze map wordt elk schooljaar doorgegeven aan de volgende groep. Ons doel van het portfolio is om onze kinderen meer inzicht te geven in hun eigen leerproces, zich hiervoor verantwoordelijk te laten voelen en hun eigenaarschap te vergroten.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen hebben de vrijheid om zelf te kiezen wat ze willen bewaren in hun portfolio. Ze moeten hun keuze ook kunnen verantwoorden.
Zelfstandigheid	De keuze wordt zelfstandig gemaakt, zonder dat de leerkracht zich daarin mengt. Ook de uitvoering gebeurt zelfstandig. Op verzoek van het kind zal de leerkracht helpen en suggesties geven.
Samenwerken	In een gesprek met de leerkracht kan het kind vertellen waarom het werk van belang is voor zijn of haar portfolio.
Effectiviteit	Wanneer een kind inzicht krijgt in zijn eigen ontwikkeling zal de effectiviteit worden verhoogd.
Reflectie	Tijdens het proces wordt er gereflecteerd op de afgelopen periode. Er kan worden gereflecteerd op de kwantiteit en kwaliteit van het werk, maar ook op de eigen werkhouding en vaardigheden.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de dalton-checklist.

3.12 BEMIDDELAAR

Op 't Bastion werken we in de bovenbouw met bemiddelaars. Een bemiddelaar wordt ingezet bij conflicten tussen kinderen die gelijkwaardig zijn in hun sociale positie in de klas. De onafhankelijke bemiddelaars werken altijd met z'n tweeën. Ze luisteren en stellen vragen m.b.v. van het stappenplan. Door bemiddeling wordt een 'probleem' gezamenlijk door de kinderen zelf opgelost.

Groep 1 t/m 5

In groep 1 t/m 5 wordt niet met bemiddelaars gewerkt.

Groep 6 t/m 8

Het onderwerp "bemiddelaars" wordt aan het begin van het schooljaar geïntroduceerd m.b.v. een PowerPoint. Elke groep heeft 2 bemiddelaars. De bemiddelaars zijn altijd kinderen die allereerst zelf hebben aangegeven belangstelling te hebben voor deze rol. Vervolgens wordt d.m.v. stemming een tweetal gekozen door de groep. Op deze manier spreken de kinderen ook hun vertrouwen uit aan de gekozen bemiddelaars. Deze kinderen uit de eigen groep zijn voor een bepaalde periode een eerste aanspreekpunt bij 'problemen', kleine ruzies en voorvallen, bijvoorbeeld op het plein. De leerkracht houdt de regie en geeft bij de bemiddelaars aan dat ze de leerkracht erbij moeten halen als 'de grond te heet onder hun voeten wordt' of het probleem te zwaar is. De bemiddelaars maken gebruik van een stappenplan. Deze wordt door hen ingevuld samen met de desbetreffende kinderen en in de klas bewaard. Er wordt op vaste momenten geëvalueerd. Ouders worden tijdens de informatieavond hiervan op de hoogte gesteld.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen hebben de vrijheid om zelf te kiezen wat ze willen bewaren in hun portfolio. Ze moeten hun keuze ook kunnen verantwoorden.
Zelfstandigheid	De keuze wordt zelfstandig gemaakt, zonder dat de leerkracht zich daarin mengt. Ook de uitvoering gebeurt zelfstandig. Op verzoek van het kind zal de leerkracht helpen en suggesties geven.
Samenwerken	In een gesprek met de leerkracht kan het kind vertellen waarom het werk van belang is voor zijn of haar portfolio.
Effectiviteit	Wanneer een kind inzicht krijgt in zijn eigen ontwikkeling zal de effectiviteit worden verhoogd.
Reflectie	Tijdens het proces wordt er gereflecteerd op de afgelopen periode. Er kan worden gereflecteerd op de kwantiteit en kwaliteit van het werk, maar ook op de eigen werkhouding en vaardigheden.
Borging	De werkwijze staat beschreven in dit daltonboek en de dalton-checklist.

3.13 LEERLINGENRAAD

Op 't Bastion werken we met een leerlingenraad. Dit is een prachtige ontwikkeling in ons onderwijs waar het gaat om vrijheid en verantwoordelijkheid.

Een groepje afgevaardigde kinderen vormen vanaf groep 4 samen de leerlingenraad.

Deze kinderen worden in de eigen groep gekozen om deel te nemen aan de leerlingenraad. De kinderen gaan eerst in de eigen groep inventariseren wat mogelijke agendapunten kunnen zijn voor dit overleg. In een maandelijks overleg worden deze punten samen met de directeur van de school besproken. De gemaakte afspraken worden in de notulen beschreven, dit is een gezamenlijk proces. Vervolgens ontvangen alle groepen notulen van dit overleg en daar waar nodig worden punten toegelicht door de leerlingenraad.

Door met kinderen in gesprek te gaan, merken we dat het eigenaarschap en de daarbij behorende verantwoordelijkheid groter wordt. Kinderen spreken elkaar aan op het omgaan met de regels, afspraken en daarmee op vrijheid en verantwoordelijkheid.

Daltonaspecten:

Vrijheid/ verantwoordelijkheid	De kinderen voelen en krijgen meer gezamenlijke verantwoordelijkheid en krijgen de ruimte om eigen plannen en ideeën te bespreken.
Zelfstandigheid	De zelfstandigheid wordt gestimuleerd door samen in gesprek te gaan en oplossingen te bespreken.
Samenwerken	Kinderen komen samen tot nieuwe ideeën, plannen, oplossingen en afspraken.
Effectiviteit	Door gezamenlijke keuzes en verantwoordelijkheid zal de effectiviteit van de afspraak/activiteit worden verhoogd.
Reflectie	Tijdens het gesprek wordt er gereflecteerd op het onderwijs en de omgeving. Er kan worden gereflecteerd op de kwantiteit en kwaliteit van de afspraken, maar ook op de werkhouding, gedrag en vaardigheden.
Borging	De afspraken worden vastgelegd in de notulen van het overleg en gedeeld met de andere groepen.

't

BASTION

DALTONBASISSCHOOL BREDEVOORT

Daltonmap

